

Orxan YAQUBLU

Azərbaycan Respublikası DİN-in Polis Akademiyası "Kriminalistika" kafedrasının rəisi, polis polkovnik-leytenantı, Ədliyyə Nazirliyi Məhkəmə Ekspertizası Mərkəzinin dissertantı.
e-mail: orxan.kamal.89@gmail.com

MƏNZILDƏN OĞURLUQ EDƏN ŞƏXSİN AXTARIŞI VƏ TUTULMASININ TAKTİKİ XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Açar sözlər: cinayətkarın axtarışı, taktiki əməliyyat, mənzil oğurluğu, tutulma, hadisə yerinə baxış, prosessual səhv.

Ключевые слова: розыск преступников, тактическая операция, квартирная кража, задержание, осмотр места происшествия, процессуальная ошибка.

Keywords: search for criminals, tactical surgery, apartment theft, eclipse, inspection of the scene, procedural error.

Hüquq-mühafizə orqanlarının vətəndaşların əmlakına qəsd törətmiş şəxsin (şəxslərin) müəyyən edilməsi üzrə fəaliyyəti xüsusi kriminalistik nəzəriyyənin axtarış haqqında nəzəriyyənin bir növüdür. Törədilmiş cinayətə görə cəzanın labüdlüyü prinsipinin realizəsini təmin edən ən mühüm şərtlərdən biri gizlənmiş cinayətkarların, oğurlanmış əmlakın və iş üzrə həqiqətin müəyyən edilməsi üçün əhəmiyyət kəsb edən digər obyektlərin yerinin aşkar edilməsidir. [5, s.126]

Göstərilən vəzifələrin həlli bir çox cəhətdən axtarışda iştirak edən bütün şəxslərin, ilk növbədə, ekspert-kriminalistlərlə sıx əlaqədə işləyən istintaq və əməliyyat-axtarış bölmələrinin əməkdaşlarının hərəkətlərinin uzlaşdırılmasından asılıdır. Təcrübə göstərir ki, belə qarşılıqlı fəaliyyət axtarışla bağlı taktiki əməliyyatların məqsədi, yeri və vaxtı qarşılıqlı şəkildə mövcud vəziyyət nəzərə alınmaqla axtarışın konkret vəzifələrinin həlli üçün həyata keçirilən tədbirlərin məcmusu kimi aparıldıqda daha böyük səmərə verir.

Gizlənmiş cinayətkarın axtarışı məqsədlə taktiki əməliyyatlardan istifadənin məqsədəuyğunlu-

ğu hər bir konkret halda təhlil olunmalıdır. Taktiki əməliyyatın mahiyyəti və istiqaməti törədilmiş cinayətin növü və mövcud istintaq şəraiti ilə şərtlənir [1, s.126]. Lakin bu və ya digər alət və vasitədən istifadə edilməklə şəxslər qrupu tərəfindən qeyri-müəyyən şəraitdə mənzil oğurluqları törədildikdə onların rolu çox böyükdür, çünki həmin hallar araşdırma prosesini xeyli çətinləşdirir, onların törədilməsinə ilkin hazırlıq aparıldığını, təşkilatçıların, iştirakçıların mövcudluğunu və s. göstərir. Bundan başqa, taktiki əməliyyatların həyata keçirilməsi araşdırmanın taktiki imkanlarını xeyli genişləndirir, müasir kriminalistik vasitə, üsul və metodlardan istifadə etməyə, vaxta qənaət etməyə imkan verir.

Vətəndaşların əmlakına qəsdlərin xüsusiyyətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

- «seriya xarakterli» olması, yəni qısa vaxt ərzində, çox zaman eyni yaşayış məntəqəsinin müxtəlif rayonlarında, bəzən isə müxtəlif şəhərlərdə, qəsəbələrdə və s. bir neçə cinayətin törədilməsi;

- onlardan bir çoxunun latent xarakter daşması, belə qəsdlərin aşkar edilməsinə qədər xeyli vaxt keçməsi, zərərçəkənlərin cinayətkarlar tərəfindən qisas qorxusu, oğurlanmış əmlak haqqında məlumatların ifşa edilməməsi istəyi ilə əlaqədar hadisə haqqında polis orqanlarına müraciət etməməsi və s.

Bu və digər hallar vahid niyyət üzrə və vahid rəhbərlik altında aparılan tədbirlər (əməliyyatlar) zamanı mövcud qüvvə və vasitələrdən kompleks istifadənin lehinə yönəlmişdir.

Bizim fikrimizcə, bu taktiki əməliyyatın həyata keçirilməsinin məqsədəuyğunluğu araşdırma-

nin başlanması cinayətkarların şəxsiyyəti haqqında məlumatların olmadığı və ya onların təxmini xarakter daşdığı və az və ya çox dərəcədə geniş şəxslər dairəsinə aid olduğu tipik şərait üçün daha aşıqdır.

Vətəndaşların əmlakına qəsd etmiş şəxsin (şəxslərin) müəyyən edilməsi üzrə taktiki əməliyyatın reallaşdırılması bir neçə mərhələdən keçir: [6, s.35]

– aşkar etmə, təhlil, sistemləşdirmə və bunun əsasında hadisənin mexanizmi və ona aidiyyəti olan şəxslərin dairəsi barəsində fərziyyələrin formalaşdırılması;

– hadisənin törədilməsində şübhələnmək üçün kifayət qədər məlumatların olduğu konkret şəxsin (şəxslərin) aşkar edilməsi;

– ittiham irəli sürülməsi üçün toplanmış sübutların cəmlənməsi.

Bir qayda olaraq, bu mərhələlərdən birincisi hadisə yerinə baxış və zərərçəkənlərdən və digər şəxslərdən məlumatların alınması, yəni hadisənin şəraitinin aydınlaşdırılması və ən ümumi şəkildə hadisənin modelləşdirilməsi ilə başa çatır. Alınmış məlumatlar müxtəlif dürüstlük dərəcəsinə malikdir, bu da onların mənşəyinin mənbəyi (prosessual, yaxud əməliyyat), məlumatların tamlığı ilə izah olunur və istiqamətləndirici, göstərici və ifşaedici növlərə ayrıla bilər.

İstiqamətləndirici məlumatlar, bir qayda olaraq, ehtimali xarakter daşıyır, eyni faktların fərqli izahı və qiymətləndirilməsi imkanına yol verir. Belə məlumatlar çox vaxt şübhəli şəxsin (şəxslərin) cinayətin törədildiyi rayonda olması, zərərçəkənlə ədavətinin olması, onun həyatın maddi tərəfinə maraq göstərməsi, gözlənilməz zəng, qəsdən az əvvəl zərərçəkənlə görüş və s. ilə bağlı olur.

İstiqamətləndirici informasiyanın əməliyyat metodları ilə əldə edilməsi axtarışın erkən mərhələsində şübhəli şəxslərin dairəsini daraltmağa, onları müşahidə etməyə imkan verir. Əməliyyatın gedişində müstəntiqin və əməliyyat işçisinin vaxtında qarşılıqlı məlumatlandırılması onların cinayət mexanizmi, hadisə yerində bu və ya digər izlərin mənşəyi haqqında məlumatlandırılmasını genişləndirməyə, sübutedici informasiyanın yeni mənbələrinin axtarışının istiqamətlərini müəy-

yənləşdirməyə kömək göstərir [8, s.12].

Qeyd olunan məlumatların xarakteri nəzərə alınmaqla onların dürüstlüyünün, araşdırılan hadisə ilə əlaqəsinin müəyyənləşdirilməsi əksərən əməliyyat işçilərinin üzərinə düşür, onlar öz imkanlarından, ilk növbədə, əməliyyat və kriminalistik uçotundan, yardımçı aparatdan və digər vasitələrdən istifadə edərək müəyyən şəxslər, onların əlaqələri, vəsaiti barəsində daha tam məlumat toplaya, zərurət yarandıqda oğurlanmış əmlakın və cinayət alətlərinin məhvinə, cinayət izlərinin gizlədilməsinə, zərərçəkənlərə və hadisənin şahidlərinə təsir göstərilməsinə yol verilməməsi məqsədilə gizli müşahidəni təmin edə bilərlər. Bizim fikrimizcə, taktiki əməliyyat həyata keçirilərkən bu istiqamətin nəzərə alınmaması, həmin məlumatların natamam, yarımqıq xarakteri səbəbindən onlara əhəmiyyət verilməməsi bir çox cəhətdən belə qəsdlərin açılmamış qalmasına səbəb olur.

Cinayət axtarış orqanının əməliyyat işçilərinin, polis sahə müvəkkillərinin, yetkinlik yaşına çatmamış şəxslərin işləri üzrə əməliyyat müvəkkillərinin və digər xidmətlərin əməliyyat və profilaktik uçotunda duran şəxslər: əvvəllər, ilk növbədə, analoji cinayətlərə görə məhkum olunmuş şəxslər; polis əməkdaşlarının diqqətini cəlb etmiş yetkinlik yaşına çatmamış şəxslər; cəmiyyətə zidd həyat keçirən, alkoqoldan sui-istifadə edən şəxslər barəsində məlumatlılığından mümkün qədər tam istifadə zəruridir. Bu istiqamətlərin işlənilməsi ilkin informasiya həcmi xeyli artırmağa və axtarışın zəruri səmərəsini təmin etməyə imkan verirdi [7, s.98].

Əldə olunmuş məlumatlar çox vaxt onunla bağlı olur ki, müəyyən şəxs hansısa oğurlanmış əşyanı satmağa, dəyişdirməyə və ya ondan başqa cür istifadə etməyə cəhd göstərmişdir. Bu informasiyanın alınması istintaqa həmin əşyanın əldə edilməsi mənbəyinin leqallığını təsbit etməyə, həmin şəxsin zərərçəkənin yaşayış yeri və cinayətin gedişində oğurlanmış əmlakı ilə əlaqəsini aşkar etməyə kömək göstərir.

Bu vəziyyət şübhəli şəxs saxlanıldıqdan dərhal sonra müstəntiq tərəfindən dindirmə yolu ilə həll edilməlidir. Bu halda əşyaların əldə edilməsi yolları, vaxtı və yeri, saxlanılan şəxsin ifadələrini

təsdiqləməyə qabil şəxslərin mövcudluğu barəsində ifadələrin maksimum dəqiqləşdirilməsi, onun həmin əşyalara dair hansısa sənədlərə – pasportlara, kassa çeklərinə və s. malik olub-olmaması, onların dəyəri və s. aydınlaşdırılmalıdır. Bu zaman nəzərə alınmalıdır ki, çox vaxt saxlanılan şəxslər belə sualların cavabında bildirirlər ki, əşyalar «mağazada, bazarda və s. tanımadığı şəxsdən» alınmışdır. Bütün bunlar həmin şəxsin daha dərinədən öyrənilməsi, onunla əlbir şəxslərin olmasının mümkünlüyü, oğurlanmış əşyaların satıcısı kimi onun rolu, onun iştirakı ilə analoji cinayətlərin törədilməsi məsələsinin həlli, yəni bu vəziyyətdə tipik məsələlərin ətraflı aydınlaşdırılması zərurətini diqtə edir.

Eyni zamanda, əşyaları satan və axtarışda olan şəxsin saxlanılmasına heç də həmişə tələsmək lazım deyildir, çünki əlverişli şəraitdə (kifayət qədər qüvvə, satıcının şəxsiyyəti və s. haqqında məlumatlar mövcud olduqda) onun əlaqələrini, olduğu yerləri, cinayət yolu ilə əldə edilmiş başqa əmlakın yerini müəyyən etmək mümkündür. Belə imkan olmadıqda isə həmin şəxsin saxlanılmasından və oğurlanmış əşyaların götürülməsindən sonra şəxsi axtarışın aparılması, zərurət yarandıqda (məsələn, soyğunçuluq və quldurluq haqqında işlər üzrə) isə zərərçəkənlərin ifadələri və digər məlumatlar saxlanılan şəxsin geyimində və bədənində qəsdin hansısa izlərinin mövcudluğunu ehtimal etməyə əsas verdikdə şübhəli şəxsin müayinəsinin, habelə saxlanılan şəxsin yaşayış yeri üzrə axtarışın həyata keçirilməsi zəruridir.

Saxlama zamanı sonuncu tədbirin həyata keçirilməsi məcburi hesab olunmalıdır, çünki saxlama faktı ilə tanış olan əlbir şəxslərin məlumatlılığı istisna olunmur. Onlar oğurlanmış əmlakın gizlədilməsi, cinayət alətlərinin məhv edilməsi və s. üzrə sonrakı addımları ata bilirlər. Hadisə yerində götürülmüş cinayətkarların əl izləri mövcud olduqda sonradan alınmış nümunələrin hadisə yerində götürülmüş izlərlə müqayisəsi üçün saxlanılmış şəxsin təxirəsalınmaz daktiloskopiyası aparılmalıdır.

Əgər tutulma zamanı şəxs hər hansı predmeti atmağa, gizlətməyə cəhd edərsə, qrupun üzvləri bu hərəkətin qarşısını almalı və təqirir tərtib et-

məklə yazılı şəkildə təhqiqatçı və ya müstəntiq məlumatlandırmalıdırlar. Belə hallarda müstəntiq tutulmanı həyata keçirmiş qrupun üzvlərini şahid qismində dindirməlidir [4, s.122].

İlkin istintaq hərəkətlərinin və əməliyyat-axtariş tədbirlərinin həyata keçirilməsinin konkret şəxsi (şəxslər qrupunu) müəyyən etməyə imkan vermədiyi vəziyyətdə sonrakı axtariş aşağıdakı əsas istiqamətlər üzrə aparılmalıdır: cinayətin törədilməsi üsuluna görə; cinayətkarların əlamətlərinə görə; əvvəllər əmlak cinayətlərinə görə məhkum olunmuş şəxslər arasında; oğurlanmış əmlakın əlamətlərinə görə.

İlkin materiallarda cinayət üsulu haqqında məlumatların aşkar olunması bir çox cəhətdən zəruri faktiki məlumatların sonrakı axtarışının həyata keçirilməsinə, araşdırılan hadisənin kriminalistik aspektinin qiymətləndirilməsinə və bunun əsasında cinayətkarların şəxsiyyətinin müəyyən edilməsi üzrə konkret vəzifələrin və metodların müəyyənəndirilməsinə kömək göstərir. Cinayət üsulunun «kənar təzahürü» çox vaxt vətəndaşların mənzilinə daxil olmadan başlanır. Onun xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi, vaxt seçimi, qəsdin şəraiti, istifadə olunmuş texniki vasitələrin xüsusiyyətləri ilə qarşılıqlı əlaqəsinin müəyyən edilməsi, onun həyata keçirilməsinin ardıcılığı və mərhələləri müstəntiqin axtariş fəaliyyətini xeyli asanlaşdıraraq, onun tərəfindən tipik istintaq şəraitlərində zəruri informasiya axtarışının istiqamətlərini müəyyənəndirir.

Məsələn, mənzil oğurluğunun hadisə yerinə baxış zamanı qapı çərçivələrində, pəncərələrdə, nəfəslıklərdə və s. nəzərəçarpan zədələrin olmasının aşkar edilməsi, oğurluq predmeti qismində obyektlərin sırf müəyyən dairəsinin seçilməsi və mənzilin şəraitinin pozulmaması böyük ehtimalla oğurluğun zərərçəkənin yaxın əhatəsindəki şəxs tərəfindən və ya yönəldici kimi onun köməyi ilə, yaxud peşəkar oğru tərəfindən törədilməsinin mümkünlüyünü göstərir. Eyni zamanda, maneələrin dəf edilməsi zamanı yaranan, çox vaxt böyük sayda lazımsız pozuntular, onların sistemsizliyi ilə bağlı zədələnmələrin xüsusiyyətləri, oğurluq predmetlərinin axtarış zamanı nizamsızlıq (qarmaqarışlıq) onların yetkinlik yaşına çatmamış şəxslər və ya daimi yaşayış yeri olmayan

şəxslər tərəfindən törədilməsinin mümkünlüyünə istiqamətləndirir [3, s.122].

Qeyri-aşkar şəraitdə törədilmiş əmlak cinayətlərinin araşdırılmasının ilkin mərhələsində törədilmiş qəsdin üsulu və şəraiti haqqında məlumatların diqqətlə öyrənilməsi aşağıdakıların dərkinə təkan verir:

- qəsdin hazırlanma dərəcəsi;
- cinayətkarın cinayət şəraiti haqqında məlumatlılığı;
- cinayət üsulunu və mexanizminə xarici mühitin təsirinin xarakteri;
- qəsd şəraitinin cinayətkarın şəxsiyyəti ilə qarşılıqlı əlaqəsi, habelə cinayətin mümkün iştirakçılarının və ya şahidlərinin aşkar edilməsi.

Aşkar olunmuş məlumatlardan axtarış məqsədilə uğurlu istifadə üçün aşağıdakı şərtlərə riayət olunması zəruridir:

- naməlum cinayətkarın şəxsiyyətinin öyrənilməsinə sistemli yanaşmanın tətbiqi nəticəsində ilkin informasiyanın təhlili zamanı onun haqqında yeni məlumatların əldə edilməsi;
- texniki-kriminalistik vasitələrdən və mütəxəssislərin yardımından mütləq istifadə;
- prosessual tələblərə riayət olunması;
- informasiyanın maksimum sürətli axtarışı, toplanması və taktiki əməliyyatın bütün iştirakçılar tərəfindən istifadə olunması;
- şəxsiyyətin və oğurlanmış əmlakın gizlədilməsi tədbirlərinin tətbiqi yolu ilə mümkün müqavimətin nəzərə alınması.

Vətəndaşların əmlakına qəsdlərin yüksək residivliyi nəzərə alınmaqla gizlənmiş cinayətkarın, ilk növbədə, əvvəllər əmlak cinayətlərinə görə məhkum olunmuş şəxslər arasında axtarılması olduqca perspektivlidir. Qəsdin təhlükəli cinayətkar tərəfindən törədilməsinin mümkünlüyü fərziyyəsi çox vaxt artıq hadisə yerinə baxış, cinayətkar tərəfindən mənzil seçiminin təhlili, mənzilə daxil olma üsulunun, sərəvtlərin seçilməsinin, cinayətin və onun izlərinin gizlədilməsinin, öz təhlükəsizliyinin təmin edilməsinin və s. öyrənilməsi zamanı yaranır.

Naməlum cinayətkarın əvvəllər məhkum olunmuş şəxslər arasında axtarılması bir çox cəhətdən cinayətin törədilməsi üsuluna görə axtarışla analogiya təşkil edir və həm istintaq, həm də əməliyyat

xarakterli bir sıra tədbirləri ehtiva edir: [2, s.41]

- cinayət işlərinin, cinayət işinin başlanılmasının rədd edilməsi haqqında materialların öyrənilməsi və təhlil edilməli olan digər informasiyaların seçilməsi;
- cinayətin törədilmə üsulunun müəyyənləşdirilməsi üçün cinayət işlərinin və digər sənədlərin (materialların) təhlili;
- sadalanan mənbələrdə əməliyyat marağı kəsb edən şəxslərin aşkar edilməsi və onların yerinin müəyyən edilməsi (CÇM-dən azad olunma vaxtı, yaşayış yeri, məşğuliyyəti və s.);
- onların qəsddə əli olmasının mümkünlüyü haqqında fərziyyələrin yoxlanılması.

Aşağıdakı hallarda analogi cinayətlərə dair arxivdəki cinayət işləri də öyrənilməlidir:

- şəxslər məlum olduqda, lakin anlaşıqsız hesab olunduqda və bununla əlaqədar cinayət məsuliyyətindən yayındıqda;
- şəxslər məlum olduqda, lakin onların barəsində işlərə ictimai təsir tədbirlərinin görülməsi ilə əlaqədar (bəraət verməyən əsaslar üzrə) xitam verildikdə;
- cinayəti törətmiş şəxslər müəyyən edildikdə, lakin sübut olmadığından işlərə xitam verildikdə;
- cinayət törətmiş şəxslər məlum olduqda və azadlıqdan məhrum etməyə və digər cəza tədbirlərinə məhkum olunduqda, indiyə qədər onların cəzadan azad olunması və ya cəzaçəkmə yerlərini özbaşına tərk etməsi mümkün olduqda.

Törədilmiş analogi cinayətlər haqqında ərizələr üzrə cinayət işinin başlanılmasının rədd edilməsi haqqında materialların öyrənilməsi də zəruridir.

Nəhayət, əvvəllər, ilk növbədə, əmlak cinayətlərinə görə məhkum olunmuş və DİO-nun uçotunda olan şəxslər haqqında əməliyyat məlumatları təhlil edilməlidir.

Axtarışın nəzərdən keçirilən istiqaməti bir sıra hallarda cinayət haqqında bu və ya digər informasiyaya malik şəxslər, sübutların mənbələri və xarakteri, cinayət alətlərinin saxlanma yerləri, qəsdin törədilməsinə təkan vermiş hallar haqqında əlavə informasiya əldə etməyə imkan verir və beləliklə, əməlin konkret şəxslər tərəfindən törədilməsi haqqında xüsusi fərziyyələrin irəli sürülməsi üçün əsas yaradır.

Cinayət subyektinin müəyyən edilməsinin ən mühüm vasitələrindən birini kriminal və əməliyyat-axtarış uçotundan istifadə təşkil edir:

- daktiloskopik – açılmamış cinayətlərin törədildiyi yerlərdə əl barmaqlarının izləri;

- cinayətin törədilməsi üsuluna, nömrəli əşyaların uçotuna və s. görə;

- həbs olunmuş şəxslər, təqsirləndirilən şəxslər, cinayətlərə görə məhkum olunmuş şəxslər, axtarışda olan şəxslər və s. haqqında məlumatları əhatə edən əməliyyat-axtarış uçotu;

- hadisə yerində izləri aşkar edilmiş əşyaların, materialların, ilk növbədə, tipik sındırma alətlərin və cinayətlərin törədilməsi zamanı istifadə olunan alətlərin, məmulatların hissələrinin (ayaqqabı altlığı, geyim, nəqliyyat vasitəsi və s.) nümunələrinin, habelə silahlı hücumların törədildiyi yerlərdən götürülmüş güllələrin, gilizlərin kolleksiyalarının toplandığı məlumat-köməkçi uçot.

Vətəndaşların əmlakına qəsdə əli olan şəxslərin sürətlə aşkar edilməsinə təkan verən tədbirlər sırasına oğurlanmış əşyaların DİN BƏSİİ-də mərkəzləşdirilmiş uçota alınması, oğurlanmış əmlakın siyahısının daxili işlər orqanlarının növbətçi hissələrinə, tibbi ayıltma məntəqələrinə, qəbul-bölüşdürmə məntəqələrinə verilməsi də aiddir. Bu tədbirlərin vaxtında həyata keçirilməsi şəxslərin oğurlanmış əmlakla birlikdə operativ surətdə saxlanılmasını və onların ifşasını təmin edir. Bu zaman belə siyahıların savadlı şəkildə tərtib edilməsi, oğurlanmış əşyaların fərdi əlamətlərinin, nömrələrinin, qüsurlarının, fərqləndirici əlamətlərinin və s. həmin siyahılarda göstərilməsi mühüm rol oynayır.

Əldə olunan informasiyanın sistemləşdirilməsi və ümumiləşdirilməsi əksər hallarda cinayətkarların şəxsiyyəti haqqında fərziyyələri bir neçə qrupda birləşdirməyə imkan verir:

- qəsd zərərçəkənlə bağlı şəxslər tərəfindən, yaxud onların yönləndirməsi ilə törədilmişdir;

- qəsd analoji cinayətlərin törədilməsi üzrə ixtisaslaşmış şəxslər (bir qayda olaraq, əvvəllər məhkum olunmuş şəxslərin iştirak etdiyi cinayətkar qruplar) tərəfindən törədilmişdir;

- qəsd «qastrolçu-cinayətkarlar» tərəfindən törədilmişdir;

- qəsd yetkinlik yaşına çatmayan şəxslər tərəfindən və ya onların iştirakı ilə törədilmişdir;

- qəsd müəyyən yaşayış yeri olmayan şəxslər tərəfindən törədilmişdir və s.

Fərziyyələrin konkretləşdirilməsi alınmış sübutedici və istiqamətləndirici informasiyanın həcmindən asılı olaraq həyata keçirilir.

Vətəndaşların əmlakına qeyri-aşkar şəraitdə törədilən qəsdlər cinayətlərin elə bir kateqoriyasına aiddir ki, bu zaman onu törətmiş şəxs (şəxslər) əməliyyat-axtarış tədbirlərinin gedişində müəyyən olunur, çox vaxt həmin şəxslər digər hüquq pozuntularının törədilməsinə - ictimai asayişin pozulmasına, ictimai yerlərdə spirtli içkilərin içilməsinə, avtonəqliyyat vasitəsinin sərxoş vəziyyətdə idarə edilməsinə və s. görə polis işçilərinin diqqətini cəlb edirlər.

Beləliklə məqaləyə yekun vuraraq bir daha qeyd etmək olar ki, konkret cinayət işi üzrə mövcud informasiyanın həcmi və keyfiyyəti gizlənməmiş cinayətkarların axtarışı üzrə istintaq hərəkətlərinin və əməliyyat tədbirlərinin taktiki məzmununu və optimal növbəliliyini şərtləndirir. Konkret cinayətin araşdırılmasına tətbiqən tipik istintaq şəraitlərinin tətbiqi rolu bu cinayət işinə tətbiqən onun situasiya xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla elm tərəfindən işlənib hazırlanmış və ümumiləşdirilmiş araşdırma proqramının reallaşdırılmasından ibarətdir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat:

1. Daanov.C.A, Mahmudov.A.M və başqaları. “Kriminalistik taktika”. Dərs vəsaiti. Bakı. “Sapfir-15” MMC, 2022, 424 səh.

2. Əliyev N. K., Qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədilən talama əməlləri ilə cinayət-hüquqi mübarizə. Bakı, 2006, 244 s.

3. Mövsumov F., Mansurov V., Kriminologiya və cinayətlərin profilaktikası. Dərs vəsaiti. Bakı, 200 s.
4. Sarıcalinskaya K.Q və Abbasova İ.S. Kriminalistika: Dərslik. Yenidən işlənmiş, əlavə və dəyişiklik edilmiş 2-ci nəşri. Bakı: Hüquq yaum evi, -2021. 996s.
5. Белкин Р.С. Курс криминалистики. В 3 т. Т. 3: Криминалистические средства, приемы и рекомендации. М.: Юрист, 1997, 306 с.
6. Герасимов И.Ф. Следственные ситуации на первоначальном этапе расследования преступлений // Социалистическая законность, 1977, №7, 61с.
7. Зеленский В. Д. Организация расследования преступлений. Ростов н/Д: Изд. Ростовск. унта, 1989, 152 с.
8. Яблоков Н.П., Самыгин Л.Д. Информационные основы расследования и криминалистическая характеристика преступлений / Криминалистика. М.: БЕК, 1995, с. 45.

Orxan Yagublu

**Тактические особенности розыска и задержания лица,
совершившего квартирную кражу**

Опыт показывает, кражи личного имущества из квартир и домовладении граждан являются самым распространенным деянием из всех преступлений, поэтому представляют повышенную степень общественной опасности для экономических интересов граждан государства. По вашей будущей специализации необходимо запомнить, что раскрываемость краж, прежде всего зависит от эффективности деятельности оперативных работников на первоначальном этапе расследования, выбора наиболее оптимальных направлений поиска преступников, установления каналов сбыта похищенного. Только в этом случае, во взаимодействии со всеми сотрудниками правоохранительных органов будут достигнуты положительные результаты.

Orkhan Yagublu

**Tactical features of search and seizure of the person
who stole from the apartment**

Experience shows that tactical search operations on apartment theft are of greater benefit when implemented as a set of measures for the solution of specific tasks of search, taking into account the current situation with the purpose, location and time.

In our opinion, the reasonableness of the implementation of this tactical operation is more apparent to the typical conditions in which the initiation of the investigation does not contain information about the identities of criminals or that they are approximate and belong to more or less large individuals.

It is quite promising to look for a criminal that has been hidden, taking into account the high residency of the property of the citizens, first of all, previously convicted for property crimes.